

VASY GÉZA

Itt hon és ott hon

Nem sokon múltott, hogy én Magyarországtól igen messzire szülessek meg. Édesapám mérnökszázados volt, repülőgépekkel foglalkozott, és 1941 tavaszán hosszabb időre szóló amerikai ösztöndíjat kapott. Csakhogy én is jelzést adtam magamról, s szüleim hosszas meditáció után úgy döntöttek, hogy tekintettel a háborús Európára, a sok bizonytalanságra, nem vágnak neki a tengerentúlra. Ha megtették volna, 1942 januárjában már nem csupán egy távoli földrészen születek meg, hanem egy olyan államban, amelynek Magyarország 1941 decemberében hadat üzent. Nem tudom, mi lett volna a sorsunk, de apám 1945-ben talán nem sietette volna a hazautazást. Egyébként is éltek unokatestvérei az Egyesült Államokban.

Itthon maradtunk, és aztán nagyon hosszú ideig nem volt mód külföldre utazni. Az én nemzedékem gyereksége, kamaszkora az országhatárok közé zártan múlt el, s még az országon belül is korlátok voltak. A hatvanas évek elején például Sopronba is csak külön rendőrségi engedéllyel lehetett elutazni, mert határsáv volt. Az engedélyt ellenőrizték is.

Igaz, volt egy alkalom, néhány hét az 1956-os októberi forradalom leverése után, amikor eleinte nyíltan, majd bujkálva, de el lehetett jutni nyugatra. Ám azzal a tudattal kellett volna nekivágni az útnak, hogy nincs visszatérés, legalábbis belátható időn belül. Elsős gimnazista voltam, lelkes, bár csak szemlélődő forradalmár, s engem is megkísértett a nagy kaland. Napokig készülődtem rá. Iskolai aktatászkámba

összecsomagoltam azt, amit nélkülözhetetlennek gondoltam. Könyvet csak egyet vittem volna magammal, s mivel addig szüleim Petőfi-kötetét használtam, gyorsan vettem egyet magamnak is. Nélküle nem tudtam volna elképzelni a távozást. Ismertem már természetesen több klasszikust, de úgy véltem, ilyen utazásra csak egy könyvet vihetek, s bevallom, József Attilánál még nem tartottam. Egy év múlva vittem volna már őt is.

Aztán teltek-múltak az évek, s mivel időközben három gyermekem is született, bizony már majdnem negyvenéves lettem, mire Nyugat-Európába is eljutottam, s negyven, mire feleségemmel egy háromnapos bécsi kiruccanásra rászánhattuk magunkat. A nem túl nagy számú utak közül egyet tartanék most említendőnek a két nem-utazás után. Kisebbik fiunk 1996-ban nősült. Választottjának édesanyja angol anyanyelvű ír, édesapja spanyol. A szülők a malagai egyetem tanárai, egy közeli kisvárosban élnek. Természetesen ott volt az esküvő, s így juttunk el először Spanyolországba. Bevallom, korábban egy kicsit neheztem a menyasszonyra, amiért nem akart Magyarországon élni. Ott járva, a tenger és a napfény varázsával ismerkedve megbocsájtottam neki, hiszen a ködös őszt, a hosszú telet én is egyre kevésbé tűröm.

Az esküvőn ott az a szokás, ha különböző anyanyelvűek a házasulandók, hogy a templomi szertartáson előbb a pap olvassa fel spanyolul a bibliai ígét, majd a menyasszony édesanyja következik – ez esetben angol nyelven, végül a vőlegény édesapja, azaz én, magyarul. Így eshetett meg, hogy protestáns létemre a legkatolikusabb ország tengerparti templomában én is ígét hirdethettem. S irodalmárként még valamiért emlékezetes számomra ez a délután.

A résztvevők megállapították, hogy a magyar nyelv nagyon szép. Igaz, az ige is költői volt: Szent Pál első levele a korinthusbeliekhez, s abból a szeretet dicsérete. ■

